

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՄԷՃՄՈՒՆԻ ԱՆՊԱՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

DIRECTION DU JOURNAL

MEDJMOUA-I-AHBAZ

65, Grand'rue de Péra, Taksim, 65

ԱՊՐԱՆԻ ԶԵՆՈՒՄԻ ԱՐԴԱՐՈՒՄԻ
Խմբագրությունը
Խմբագրությունը
Մեծագույնի հասցեն
Մեծագույնի հասցեն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԻՐԱՎԱԳՈՐԾ
ԿԻՆԵՄԱՏՈՐ ԵՎ ՏԵԼԵԳՐԱԳՐԱԲԻՐ
Խմբագրությունը

مجموعه اخبار

مكتبة اوتلي تقسيم جاده می نورمیر ٦٥

ՄՕՏԱԼՈՒՏ Է ՎՏԱՆԳԸ ԵԹԷ ԱՌԱՋԸ ՉՍՈՆՈՒԻ

Գ.

Նախորդ երկու յոգուածներով տեսանք մեր մէջ կողմէ ո՛ր է օրինադրութեան և իրաւասութեան սահմաններու չգոյութիւնը, միւս կողմէ մեր կղերին զանազան դասակարգներուն իրարու դէմ ունեցած խուլ մրցակցութիւնը, որ թէպէտ որչափ օգտակար ըլլայ երբ ի բարին գործադրուի, նոյնչափ վնասաբեր է երբ հակառակութեան ոգին տիրէ իր մէջ, և եթէ ընդունինք որ յաջողութեան մեծ յոյս չը ներշնչէր իրաց այս անուր վիճակը, — յիշատակենք նաեւ մեր ժողովրդեան դիրքը, որ ոչ նուազ պարտաւարկելի է, հակառակ իր արդարացման համար մէջ բերած դիտողութիւններուն:

Ամէն մարդ, ինչպէս նաեւ ամէն Հասարակութիւն, իր գոնուած վիճակին արժանի է: Ասիկայ ճշմարտութիւն մ'է անվիճելի որուն վրայ ծանրանալ աւելորդ է: «Chacun est le fils de ses œuvres» կ'ըսէ առաժը, և եթէ չունենք այսօր լաւագոյն վիճակ մը, յանցանքը մերն է մասամբ. որովհետեւ ամէն բան, ամէն բարեկորդութիւն, բարեկարգութիւն միայն և միայն կղերէն սպասած ենք ու մենք ծալկապատիկ և հլու հնազանդ՝ ամէն ինչ անկալած ենք աւանդման օր դեռ իրենք բարեկարգութեան շատ պէտքեր ունին: Ինչ աղայութիւն: Սակայն աշխարհականներն ալ տակաւին իրար չեն հասկնար. կարող չեղան դեռ որոշ գաղափարի մը չուրջը բոլորուելի և միաձայն լսելի ընել իրենց պահանջները: Միւս կողմէ ոչ իսկ առօրեայ գործերու մէջ բաւականաչափ գործունէութիւն կրցան ցոյց տալ: Ումանք 20-30 տարիներ շարունակ պաշտօնի վրայ գտնուելով յոգնած և տիրող անորոշ կացութեան դէմ պայքարելէ յուսահատած՝ չեն կրնար ալ եւս օգտակար հանդիսանալ, մասնաւորապէս որ իրենց քով կը գտնեն կարգ մը մարդիկ որոնք ժողովրդին ճշմարիտ շահերը չեն կրնար գտնազանել, ուրիշներ ալ կան որ պաշտօն կ'ստանանք գիտնալով իրենց անկարողութիւնը և յառաջագունէ ուղիստեղծ անարամալիք բաւ է որ իրենց անուր յիշուի իրենց անդամ ըլլալը համազօր ըլլալ Անգլիայ Մերակոյտին անդամակցութեան ի շարք ժառանգաբար նստող Ազնուականներու !!!

Այս պայմաններու մէջ անշուշտ չենք կրնար արդիւնաւոր գործունէութիւն երազել մեր մեծաշուք և աղնուաշուք ժողովականներէն: Գոնէ եթէ հրաժարելու բարեարտութիւնն ունենային, իրուցունէ ազնիւ գործ մը կատարած կ'ըլլային:

Երեսուն տարի շարունակ ժողովուրդը ազգային գործերէ պաղեցունելու հաստատ մտադրութեամբ, ժողովուրդին ոչ հաշիւ արուած է և ոչ ալ անկէ դրամ ուղարկած է: Դրամ չէ ուղարկած՝ օրպէս զի նա՛ ալ հաշիւ չի պահանջէ և իրաւունք չունենայ հակակշիւ ի գործ դնելու: Զեմ գիտեր ինչպիսի առիթներու մէջ գոյութիւն առած Աթոքին ալ այս միջոցին դիմելը՝ ի-

րեն կէտ նպատակի ունեցած է: Աշխատուած է կարելի եղածին չափ քիչ զիմուժ ընել ժողովուրդին և միշտ Եւրոպացի բարեարներու կոչում ընել, ալիւսով տեղեկագրերով անոնց գոյթը շարժել, և այս միջոցներով ձեռք բերուած գումարները, որք սակայն յանուն այս ժողովուրդին կարօտութիւնները դարմանելու համար արուած են, առանց անոր ցուցունելու, այս ու այն նպատակի գործածել, իբրեւ Աթոք ստացուածք:

Դժբաղդաբար սակայն բաւական յաջողած է այս դրութիւնը անցելոյն մէջ, և ժողովուրդին ալ անոգ գտնուած է տեսնելով որ առանց իրմէ դրամ ուղարկել չափ պէտքերը կը հոգացուին, չանդրադառնալով որ միանգամայն իր անկապտելի մէկ իրաւունքը ձեռքէ կ'ելլէ: Թէպէտ ստացւ է որ օտարներու տուած դրամներն ալ պէտք է ժողովուրդեան հակակշիւն են: Թակայ ըլլան, քանի որ յանուն այդ ժողովուրդին այս ու այն պէտքերն արուած են և օրուան Կ-Պատրիարքը, ով որ ալ ըլլայ, իբրեւ ժողովրդեան պաշտօնական ներկայացուցիչը միայն յարաբերութեան մէջ է օտարներու հետ: Ով որ ալ ըլլայ բարեբարը, ազգային թէ օտար, եկեղեցի չինէ, դպրոց կանգնէ և կամ այլ ինչ հաստատութիւն ալ նպատակ, տարակրտ չկայ որ այդ հաստատութիւնը ժողովրդեան համար եղած կը նկատէ և ոչ թէ այս կամ այն անձին: Արդէն աշխարհիս ոչ մէկ կողմը կարելի է այսպիսի դրութիւն մը, թէ՛ Եւրոպայի, թէ՛ Ամերիկայի մէջ ամէն տեղ ինքնակամ կամ թաղական ժողովներ կան և իրենց շրջանակին մէջ գտնուող ամէն հարստութիւն անոնց բացարձակ իշխանութեան և հակակշիւն են իրական է: Անցած է ալ եւս այն ժամանակները ուր կարելի էր կարկտան բացատրութիւններով համոզել ջանալ ժողովուրդը թէ պէտք չէ ան միջամտէ այս կամ այն նպատակով արուած գումարներու մասնակարարութեան: Պատարագուցի համար արուած գումարներէ դուրս ո՛ր է դրամ Ազգային սեփականութիւն է և Ազգային հակակշիւ ենթակայ պէտք է ըլլայ: Եթէ շարունակենք հին դրութեան հետեւիլ, հիմա մասնաւորապէս օտար աղբիւրները ցամքելու մօտ են և վերստին հազար դժուարութիւններով ստիպուած ենք վարժեցունել Հասարակութիւնը որ քսակը բանալ տրոլի, վստահ կրնանք ըլլալ թէ առաւել եւս ան պիտի մնայ անդրդուելի և ցորչալի յոյս ցնդած այդ երազներէն՝ իրականութեան դառնալով կարեւորը չի գործադրենք՝ ընդհանրապէս անգամ չի տար ան: Ա՛լ բաւ է: Կամ բարեկարգութիւնը և կամ կործանիւնը պիտի: միջին ճամբայ չկայ:

Անբարոյական և դաւաճան բռնակալութիւնը ցորչալի կը կաշկանդէր ամէն լեզու, ամէն մարդ ժողովականներու և բանտերու վախովը անաքեկած լուռ կը մնար, Հասարակութեան վերքը գոց էր, բայց Ազատութիւնը, այս օրհնեալ Ազատութիւնը նշգրտակի հարուածը տուած այդ հիմաւոր վերքին և բացաւ անոր բերան: Տեսանք որ լայն էր այն և թարախով լեցուն: Արդ մեզ կը մնայ մաքրել այդ վերքը և հականիւթի ու կանխազգուշական դարմաններով խնամել զայն, ապա թէ ոչ փութախն՝ ահարկու և մահաբեր, կը

ցցուի մեր առջեւ և անխուսափելի օրհնաւ կը հնչէ:

Եզրակացնելով կ'ըսեմ թէ թանկագին են մեր ժամերը, անտնալու ատեն չկայ, ժողովուրդին համբերութիւնը կ'սպառի վերջապէս և յուսահատութիւնը անձնասպանութեան չի մղած դեռ զմեզ, շտապենք հիմնական և բանաւոր կանոնադրութիւն մը չինել, որ սահմանէ ամէն իրաւասութիւն, եկեղեցական թէ աշխարհական. աւելի լայն ոգիով մը դիտենք ժողովուրդին իրական յառաջդիմութեան անհրաժեշտ ազդակներն ըլլալու սահմանուած պարագայները, որն փառասիրութիւններ, անիմաստ և ազգակործան են: Թաղերալ իրաւունքներու վրայ չի պընդենք, տանք զԱստուծոյն Աստուծոյ և զԿայսերն՝ Կայսեր:

Վերականգնենք մեր երկսեռ վարժարանները, տարալիւրդեք մեր եկեղեցական դասակարգներու իրարու մէջ, և ասոնց ժողովուրդին հետ ունեցած կապերը սիրոյ և համբարշխութեան հիմքերու վրայ, ստիպենք դաւաճաններն ալ որ Կեդրոնին հետ միայն յարաբերութեան մէջ ըլլան, հոն գտնալով իրական ոյժ, կարողութիւն և բարեացակամութիւն, ուշադրութեան դարձունք մօտաւոր թէ հեռաւոր վայրեր գտնուող մեր դաւաճան ամէն կարգի պէտքերուն, մասնաւորապէս ուսումնականին, եթէ ոչ, եթէ շարունակենք մեր ներկայ անորակելի դրութիւնը, մօտալուտ է վտանգը և վայ, երկոյս վայ անոր բոլոր պատասխանատուներուն:

Վերջ ԳՆՆԱԴԱՏ

ԱԶԱՏ ԶԵՓԻՒՆԵՐ

Զբարդ մի օր, զբարթ հանդէս ներգործեցին ո՛չ մի հրապոյր, Առանց յուսոյ մընալ այսպէս ինչ աղեխալը, որքան տխուր:

Բաւ չեն եղբարք երբ հառաչեց Հերոսներու վերջին մի ձայն, Արդարութիւն կորչեց կանչեց Արիւնքուն ողի խուժան:

Վեն դիւցազանք ծանր աշխատանք Ո՛հ բարձրացան խորանն ամպոյ, Եւ ուղիստեղծ արեանց հոսանք, Իջան իջան երկրի խոր ծոց:

Մեր դարաւոր ակնկալիք վանեց ծածկոյթն մեռելային, Պարմաններ, կոյս թէ ազգիկ Ազատութիւն ողջունեցին:

Եզրայր հնչեց ազատ չեփոր, Զայնից հրաւէր Տաճկաստանի, Մեր Հայրենիքն ահա բոլոր Հրճուանքի ճոխ մըղում ունի:

Ամառուան տաք, կիզիլ արեւ Յուլիսի էն զբարթ մի օր՝ Շողաք փայլուն այգն հոլաթիւ, Ծագեց Հայոց սուրբ տոննոր:

Մարմարայի շքնաղ արեւիք Ասիական դով գիփիւռին Թուրք տըլին, անոր ծագուելք Բողբոջեցան խորն մեր երկրին:

Ազատութեան հնչուն ձայնէն Նղայրացան մեր թշնամի Թուրք անհասներն սերտիւ այժմէն Յառաջդիմել յամի յամի:

Երգեր, ծափեր, բիւր կեցցէնեւ թօլ արձագանգ անըրջային՝ Թընդացուցին օղն անվեհեր Ըղձանքներով գերմարդկային:

Ճառեր, ցրնծիրք ու խըրախճանք Ո՛հ ձօնուեցան կրկին կրկին, Գաւառներու ազգեց բերկրանք Յուշերն ազգու այն հերթին:

Ապրին արիք Նիազի էնվար Հայրենասէր քաջակորով, Զոր մըղեցին յուշտ գուպար Լուսատենչիկ վառուած սիրով:

Մեռան, կորան գրձուձ վատթար Լրտեսներու վատոյժ ամբար, Արդարութեան փայլուն լամբար Հեռի վանեց արդ քէն ու ռի: ԳՕԼՈՍ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ Տրապիզոն, 3 Փետր, 1909

ՄԷՃԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆ ՄԻՆԶՈՒԲԵՐԱԹԸ

Զարչնային կիւնի Մէճլիս՝ ստաթ 71/2-սա բէյա Անճա Ռիզտ պէյ թարափը տան աչըմը, վէ սօն ինթիմաթն զապը օգուհուպ, Զօրապ էֆ. Նին վէ արկեր պաղը մէկուսարըն պաղը իթիրազարն տան սօնաթ թատիկ օլընըլ տըր: Պաւաճ րուզնաժէ միւղաքըթաթ կէշիթ, մալիէ գօմիսիթը արդարնտան Սէլանիք մէկուսը ճալիթ պէյ՝ 1908 իսթիզարը իլէ սաթի պաղը մուսալիթը մալիէ հազարն տա աթիսէթի մալիւմաթը վէրմիլ տըր: «1908 սէնէսի իսթիզարը մուգալէլէնա մէկի վէ թէֆէրուսթը՝ գօմիսիթն հէվալէ իսթիլտի: Պու պապտէթի միւթալէթը հալի էվրազ սա սիլէ թէվաթ օլընալ: Պունարա կէօրէնէլիթը վէնիլ, մուգալէնէլի մալիէ գօմիսիթը օլմըլ պիթմիլ պիր վաղըս գարչընտա իսթի: Պու հալ՝ գօմիսիթըմըլը միւթալէթըմըս, հաթիս գարարարնաթ թէէսիթի իթիլ: Օլմուլ պիթմիլ պու վաղըս, հիւթիւթթիթիլին, չէրաթիլ գօմիսիթէլ իրայէլ իթմէթիթիլ արդ իթիլի իսթիզարը տըր: Պու հալ, սիլիլ միւթալէթըմըս իսթիս իթէն սիլ իսթէթ տըր: Պիլլէ օլմաստ իսթի, գօմիսիթըմը մաղպաթաթ պաղա տըր: Իլէ միւթալէթըմը հալի օլմազ իսթի:

[«Հիւթիւթթիլին» միւթիլ պիր հալտի պուլունուպ տա իսթիզարաթ տաթի եաթաղը մուգալէլէնալէնիլն իլէ սուրէթիլ վիճուտ պուլունուլընը անլումաթ իլին, սօն 30 սէնէլիք մուսալէլիթիլ, վէ տաւա տօղրուսը 50-60 սէնէլիք մուսալէլիթիլ ժալիլէ միլի իթիլիթ իթմէթ ինապ իսթի: Մուսալէթը մալիլէլիթ, մալուլիլթ օլմըլը կիլիլ, պիթմիլ պու մուսալէթըմըս սիլիլ տէ օլմըլ տըր: Հիւթիւթթիլ միւսարիթաթըմը վարիսաթըմը ուլունալմալըմըման, հէր սէնէլ իսթիզարաթ մէկուսը օլմուլ, իսթիզարաթ ազա օլունալմալման բարալար սարթ իսթիլիլ, վէ մէմլէթթիլ, մալիլէլէլ իսթիզարիլ իթիլալմըմալ տօղրու եիթիլ: միւլ տըր: Սօնա գալմէ չըգարմայա մէկուսըմըման հալը օլմըլ վէ մէմալիթիլ էմէպիլտէ թիւթիլմըմ իթիլալթիլիլ հիւթ վէրիլիլ տըր: Օլ վաղըթ տա պիլի բարա իզարա իսթիլիլ պիր միւթալէթ վիճուտ կէթիլիլիլ, Տիւհունը մուսալէլէլ իսթիլիլիլ իթէլիլ իթիլիլ տըր: Պու սուրէթիլ պիր ազ իթիլալ գաղանթը ի-

Պատեհու պազը թագքիրէր օգուշուը
ըըը, Պունըարտան պիրինան, գապինէնէ
թէմաւի իթիմատ իաւրմէսի իէքիֆ ի-
թիւմիւ վէ սարգըլ պիր մէպուսւ տա, «ան-
հազ գապինէնէն իթիմիկ շարթիւրըն իմ-
նաթ թագքիրինտէ պու իթիմատըն պէնան

Իտալի մէջ իսկի ձմաքը միլիէ մեկէ-
սիւնէ ու իշխիլալ իիմիւ վէ Միււսսիտո-
թը միլիէ Հոգաբարձութիւնը արշնտան ի-
տալիէրի թաշիւնստ պուրնտն էմպե-
սազ գըրնտ մուֆասսալ րաքըրար իսիէս
մէսի հարարաշտըրըրմըշ տքրլ

Ինքնուրույն աշխատանքի վարձարժեքի վաճառքի
 տա վաճառքի օգտագործողը սերը: Պու սապուհ,
 չէ հրկիմիդտե հաճախողը ղառեթ թարրադ
 սուրեթիտե աշխարհի տոր: